

Promemoria

Enhetliga sekretessbestämmelser i Statens haverikommissions verksamhet

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås ändringar i offentlighets- och sekretesslagen som syftar till enhetliga och tydliga sekretessregler för uppgifter som Statens haverikommission inhämtar vid undersökningar av olyckor och tillbud.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2025.

Innehållsförteckning

1	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	3
2	Ärendet och dess beredning	5
3	Enhetliga sekretessregler bör gälla för uppgifter vid undersökning av olyckor	5
4	Ikraftträdande	9
5	Konsekvenser	9
6	Författningskommentar	10
Bilaga 1	Statens haverikommissions framställan om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	13
Bilaga 2	Utredningens (SOU 2014:82) förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	17

1 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)¹

dels att 29 kap. 12 a § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 29 kap. 12 a § ska utgå,

dels att 17 kap. 4 c § och rubriken närmast före 17 kap. 4 c § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 32 kap. 8 § ska lyda ”Räddningsinsatser, undersökningar av olyckor och tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor”,

dels att det ska införas en ny paragraf, 32 kap. 7 a §, och närmast före 32 kap. 7 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 kap.

Undersökning av sjöolyckor och tillbud, m.m.

Undersökningar enligt lagen om undersökning av olyckor²

4 c §³

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar av *sjöolyckor eller tillbud till sjöss* eller *preliminära* bedömningar av allvarliga sjöolyckor enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor, om det kan antas att syftet med en sådan undersökning eller bedömning motverkas eller den framtida verksamheten skadas om uppgiften röjs.

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar eller bedömningar enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor, om det kan antas att syftet med en sådan undersökning eller bedömning motverkas eller den framtida verksamheten skadas om uppgiften röjs.

Sekretessen enligt första stycket gäller även för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket.

Sekretessen gäller inte för uppgift som tagits in i en *slutlig* rapport om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor.

Sekretessen gäller inte för uppgift som tagits in i *ett beslut eller i* en rapport om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år.

¹ Senaste lydelse av

29 kap. 12 a § 2011:553

rubriken närmast före 29 kap. 12 a § 2011:553.

² Senaste lydelse 2019:1207.

³ Senaste lydelse 2019:1207.

32 kap.

Undersökningar enligt lagen om undersökning av olyckor

7 a §

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar eller bedömningar enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Sekretessen enligt första stycket gäller även för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket.

Sekretessen gäller inte för uppgift som tagits in i ett beslut eller i en rapport om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2025.

2 Ärendet och dess beredning

Den 22 april 2020 kom Statens haverikommission in till Regeringskansliet med en framställan om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i syfte att skapa enhetliga sekretessbestämmelser för verksamhet som gäller undersökningar av olyckor och tillbud till olyckor enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor. Myndighetens framställan och förslag finns i *bilaga 1*.

Frågan om ändring av sekretessreglerna för uppgifter vid undersökning av olyckor har även behandlats i propositionen Genomförande av tredje sjösäkerhetspaketet – del 2 (prop. 2010/11:116). I den propositionen konstaterade regeringen att det var otillfredsställande att olika sekretessordningar gäller för verksamheter enligt lagen om undersökning av olyckor. Detta ledde till att en särskild utredare fick i uppdrag att överväga om det finns skäl att införa en mer enhetlig sekretessordning (dir. 2013:65). I betänkandet Nya bestämmelser om säkerhetsutredning av olyckor (SOU 2014:82) föreslogs bland annat nya sekretessbestämmelser i syfte att införa en mer enhetlig ordning. Betänkandet har remissbehandlats (N2014/5227/TE). Utredningens förslag på ändringar i offentlighets- och sekretesslagen finns i *bilaga 2*.

3 Enhetliga sekretessregler bör gälla för uppgifter vid undersökning av olyckor

Förslag: Sekretess ska gälla för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar eller bedömningar enligt lagen om undersökning av olyckor, om det kan antas att syftet med en sådan undersökning eller bedömning motverkas eller den framtida verksamheten skadas om uppgiften röjs. Sekretesstiden för uppgift i en allmän handling ska vara högst fyrtio år.

Sekretess ska gälla för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar eller bedömningar enligt lagen om undersökning av olyckor, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men. Sekretesstiden för uppgift i en allmän handling ska vara högst femtio år.

Sekretessen för uppgift i myndighets verksamhet och uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden ska även gälla för uppgift som hänför sig till verksamhet hos en annan myndighet för att biträda Statens haverikommissions verksamhet. Sekretessen ska inte gälla för uppgift som tagits in i ett beslut eller i en rapport om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med betänkandets förslag och förslaget i Statens haverikommissions framställan.

Remissinstansernas synpunkter på förslaget i SOU 2014:82: *Polismyndigheten* ser positivt på att utredaren föreslår ett mer enhetligt och verkningsfullt sekretesskydd för olycksutredningar oavsett olyckstyp. *Transportstyrelsen* har inga synpunkter på förslagen. *Statens haverikommission* anser att sekretess inte ska gälla för uppgift som tagits in i ett beslut om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor.

Skälen för förslaget

Behovet av enhetliga sekretessregler

Statens haverikommission genomför undersökningar från säkerhetssynpunkt av allvarliga olyckor och tillbud till olyckor. Det är luftfartsolyckor, sjöolyckor, järnvägsolyckor, vägtrafikolyckor och andra allvarliga olyckor som myndigheten ska undersöka. Utredningsuppdraget omfattar både civil och militär verksamhet. Reglerna finns i lagen (1990:712) om undersökning av olyckor och förordningen (1990:717) om undersökning av olyckor. Olycksundersökningar inom den civila luftfarten regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 996/2010 av den 20 oktober 2010 om utredning och förebyggande av olyckor och tillbud inom civil luftfart och om upphävande av direktiv 94/56/EG.

I 7–10 §§ lagen om undersökning av olyckor finns bestämmelser om undersökningens genomförande. Statens haverikommission har omfattande befogenheter att inhämta uppgifter under utredningsarbetet. Myndigheten får exempelvis granska handlingar och hålla förhör med den som antas ha upplysningar av betydelse för utredningen. Myndigheten har också rätt att få tillträde till en olycksplats eller plats för tillbud och kan begära hjälp från Polismyndigheten om tillträde vägras. Statens haverikommission anger i sin framställan att man också själv, eller med hjälp av experter, producerar tekniska utredningar och beräkningar, dokumentation över olycksplatsen och annat material.

Det framgår av SOU 2014:82, s. 223 f., att Statens haverikommission tillämpar flera olika sekretessbestämmelser för att skydda information. Bestämmelserna skiljer sig åt beroende på inom vilken verksamhet olyckan eller tillbudet inträffade.

Enligt Statens haverikommission är det angeläget att införa enhetlig utredningssekretess för samtliga olyckstyper. Myndigheten menar att skyddsbehoven och de hänsyn som ska tas till olika medverkande aktörer är desamma oavsett olyckstyp och att det därför inte finns anledning att göra åtskillnad på sekretesskyddet för olika typer av olycksundersökningar.

Enhetliga sekretessregler bör införas

Det har sedan lång tid tillbaka funnits behov av enhetliga sekretessregler för den information som Statens haverikommission inhämtar vid sina undersökningar. Redan när det tredje sjösäkerhetspaketet genomfördes konstaterade den dåvarande regeringen att det var otillfredsställande att olika sekretessordningar gäller för verksamheter som bedrivs enligt lagen om undersökning av olyckor och att det fanns skäl att i ett annat sammanhang överväga att införa en sekretessordning som är så likartad som möjligt (prop. 2010/11:116, s. 89).

I betänkandet SOU 2014:82 uttalades på nytt behovet av enhetliga sekretessregler för alla olyckstyper. De ändringar i offentlighets- och sekretesslagen som föreslogs där har inte genomförts. Betänkandet har varit ute på remiss. Ett fåtal remissinstanser uttalade sig om förslagen och de var överlag positiva.

De skäl som genom åren framförts för att ändra reglerna i offentlighets- och sekretesslagen är fortfarande aktuella, vilket framgår av den framställan som Statens haverikommission har gjort. Det är angeläget att införa en likartad reglering av sekretesskyddet som är lätt att tillämpa vid undersökning av samtliga olyckstyper. Enhetliga och tydliga sekretessregler underlättar myndighetens arbete och medför även ökad förutsebarhet för enskilda som lämnar upplysningar. Enhetlig sekretess för uppgifter i säkerhetsutredningar skulle dessutom ge bättre förutsättningar för Sverige att uppfylla de krav på sekretess för utredningar av civila luftfartsolyckor som ställs i förordning (EU) nr 996/2010.

Utformningen av bestämmelserna

Sekretessbestämmelserna bör, enligt både utredningen och Statens haverikommission, utformas i enlighet med det som gäller för undersökningar av sjöolyckor enligt 17 kap. 4 b § offentlighets- och sekretesslagen samt 29 kap. 12 a § samma lag. Det framgår av betänkandet att Statens haverikommission anser att den regleringen är tillfredsställande och dess tillämpning klarlagd (SOU 2014:82 s. 282). Ett liknande förslag lämnas i framställan. En skillnad mot utredningens förslag är dock att myndigheten anser att sekretess inte ska gälla för uppgift som tagits in i ett beslut om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor. Förslaget i framställan omfattar inte heller alla förslag på ändringar i offentlighets- och sekretesslagen som framfördes av utredningen. Det beror på att den nya säkerhetslag som föreslogs i betänkandet inte har beslutats.

De ändringar som föreslås i offentlighets- och sekretesslagen bör i huvudsak utformas på det sätt som Statens haverikommission föreslår. Sekretess bör varken gälla för uppgifter som tas in i en rapport eller i ett beslut. Den ordningen tillämpas i dag. Uppgifterna i rapporter och beslut anonymiseras och inga namn på uppgiftslämnare eller befattningshavare nämns.

Till skillnad mot förslaget i framställan bör lagtexten utformas så att sekretessen även gäller för preliminära bedömningar av allvarliga sjöolyckor. Det finns en särskild reglering av sådana bedömningar i lagen om undersökning av olyckor (2 a §). Bedömningarna ska göras i syfte att utreda om en undersökning av olyckor eller tillbud ska inledas eller inte.

Skaderekvisit

Skaderekvisitet ser olika ut i den föreslagna lagtexten när det gäller uppgifter som hänför sig till myndighets verksamhet och uppgifter om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden i sådan verksamhet.

När det gäller uppgifter som hänför sig till myndighets verksamhet är skaderekvisitet rakt. Presumtionen bör vara offentlighet. Det finns ett övervägande allmänintresse i att lämna ut uppgifter som inte kan antas motverka en utredning av en olycka eller ett tillbud eller skada

myndighetens framtida verksamhet. Det innebär att en uppgift som omfattas av bestämmelsens tillämpningsområde får hemlighållas endast om det kan antas att en viss angiven skada inträffar om uppgiften lämnas ut.

När det gäller uppgifter om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden i sådan verksamhet är bedömningen den motsatta. I en undersökande verksamhet kan det förekomma många känsliga uppgifter om enskildas hälsa och andra personliga förhållanden. Allmänintresset av insyn är inte heller lika stort när det gäller uppgifter om enskilda som i fråga om myndigheters verksamheter. Därför föreslås sekretessen till skydd för uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden gälla med ett omvänt skaderekvisit. Det innebär en presumtion för sekretess och att en uppgift som omfattas av bestämmelsens tillämpningsområde inte får lämnas ut om det inte står klart att uppgiften kan lämnas ut utan att en viss i bestämmelsen angiven skada inträffar.

Biträdessekretess och sekretess hos annan myndighet

Det föreslås att sekretessen för uppgift i myndighets verksamhet och uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden även ska gälla för uppgift som hänför sig till verksamhet hos en annan myndighet för att biträda Statens haverikommission. Det innebär att s.k. biträdessekretess blir tillämplig hos den biträdande myndigheten både för uppgifter som myndigheten får från Statens haverikommission och för uppgifter som den biträdande myndigheten avser att lämna till Statens haverikommission. En förutsättning är att skaderekvisitet är uppfyllt.

De föreslagna bestämmelserna är utformade så att de gäller ”för uppgift som hänför sig till” myndighetens verksamhet, dvs. undersökningar av olyckor och tillbud till olyckor eller preliminära bedömningar av allvarliga sjöolyckor enligt lagen om undersökning av olyckor. En sådan konstruktion innebär att sekretessen gäller för uppgiften även om den lämnas till andra myndigheter i flera led (jfr bl.a. 18 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen). Sekretessbestämmelsen utgör således en primär sekretessbestämmelse hos alla de myndigheter där uppgiften finns.

Placeringen av de föreslagna sekretessbestämmelserna

Bestämmelsen om sekretess för uppgifter i Statens haverikommissions undersökande verksamhet bör fortsatt vara placerad i 17 kap. offentlighets- och sekretesslagen. Kapitlet avser sekretess till skydd främst för myndigheters verksamhet för inspektion, kontroll eller annan tillsyn.

Den nuvarande bestämmelsen om sekretess för uppgifter om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som hänför sig till Statens haverikommissions undersökningar av sjöolyckor och tillbud till sjöss är placerad i 29 kap. offentlighets- och sekretesslagen. Det kapitlet avser sekretess till skydd för enskild i verksamhet som rör transporter och andra former av kommunikation. Eftersom den föreslagna sekretessbestämmelsen inte endast avser transporter och andra former av kommunikation bör den i stället placeras i 32 kap. som avser sekretess till skydd för enskild i verksamhet som rör annan tillsyn, granskning, övervakning m.m. Den nuvarande sekretessbestämmelsen i 29 kap. 12 a § bör utgå.

Sekretesstid

När det gäller uppgifter i allmänna handlingar som hänför sig till Statens haverikommissions undersökningar av sjöolyckor och tillbud till sjöss är sekretesstiden satt till fyrtio år. När bestämmelsen infördes var motiveringen att det är den längsta sekretesstiden för uppgifter som ingår i en förundersökning i brottmål och vars röjande kan skada bland annat den brottsutredande verksamheten (prop. 2010/11:116, s. 93). Samma motivering kan åberopas för den nu föreslagna bestämmelsen som ska omfatta undersökningar av alla olyckstyper. Sekretesstiden bör därför sättas till fyrtio år.

Sekretesstiden för uppgifter om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden vid undersökningar av sjöolyckor och tillbud till sjöss är femtio år. När bestämmelsen infördes ansågs det vara tillräckligt med femtio år i stället för sjuttio år. Motiveringen var att den kortare tiden brukar användas när det är fråga om arbetsrelaterad sekretess (prop. 2010/11:116, s. 98 f.). Av samma skäl bör sekretesstiden sättas till femtio år i detta ändringsförslag.

Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter är inte inskränkt när det gäller uppgifter som omfattas av de befintliga bestämmelserna i 17 kap. 4 c § och 29 kap. 12 a § OSL. Det bedöms inte heller finnas skäl att inskränka meddelarfriheten med anledning av det aktuella förslaget.

4 Ikraftträdande

Förslag: De föreslagna ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen ska träda i kraft den 1 mars 2025.

Skälen för förslaget: Ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen bör träda i kraft så snart det är möjligt. Det tidigaste datumet för ikraftträdande bedöms vara den 1 mars 2025.

5 Konsekvenser

Bedömning: Förslagen bör leda till högre effektivitet och kvalitet i Statens haverikommissions undersökningsverksamhet. Tydliga sekretessregler bör även bidra till ett ökat förtroende för undersökningsverksamheten hos allmänheten. Förslagen bedöms inte påverka de offentliga finanserna.

Promemorians bedömning överensstämmer med betänkandets.

Skälen för bedömningen: Den föreslagna sekretessregleringen bör få endast positiva effekter. Statens haverikommission har vid flera tillfällen påpekat att det finns ett behov av tydliga och enhetliga sekretessbestämmelser både för att öka effektiviteten i myndighetens arbete och för att de som lämnar uppgifter ska ha förtroende för att uppgifterna skyddas. Förslagen bör därför leda till högre effektivitet och kvalitet i myndighetens

verksamhet. Tydliga sekretessregler bör också bidra till ökat förtroende för undersökningsverksamheten hos allmänheten.

Bedömningen är att förslagen inte kommer att påverka de offentliga finanserna. Domstolarnas arbete kommer inte att påverkas annat än i positiv riktning då förslagen innebär att sekretessreglerna blir enhetliga och tydliga att tillämpa. Myndigheter som biträder Statens haverikommission vid undersökningar gynnas också av tydliga sekretessregler.

6 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

17 kap. Sekretess till skydd främst för myndigheters verksamhet för inspektion, kontroll eller annan tillsyn

Undersökningar enligt lagen om undersökning av olyckor

4 c § Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar eller bedömningar enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor, om det kan antas att syftet med en sådan undersökning eller bedömning motverkas eller den framtida verksamheten skadas om uppgiften röjs.

Sekretessen enligt första stycket gäller även för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket.

Sekretessen gäller inte för uppgift som tagits in i *ett beslut eller i* en rapport om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år.

I paragrafen finns bestämmelser om sekretess för uppgifter som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor.

Paragrafen ändras så att sekretesskyddet för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet utvidgas till att avse undersökningar av alla olyckor eller tillbud till olyckor som ska undersökas från säkerhets-synpunkt enligt lagen om undersökning av olyckor. Formuleringen ”hänför sig till” innebär att sekretessen följer uppgiften. Bestämmelsen är en primär sekretessbestämmelse hos alla myndigheter där uppgiften finns. En myndighet som tar emot en sådan uppgift från Statens haverikommission har att göra en självständig prövning av sekretessen för det fall uppgiften begärs utlämnad. Det finns dock ingenting som hindrar att den mottagande myndigheten samråder med Statens haverikommission i en sådan situation.

Enligt andra stycket ska sekretessen enligt första stycket gälla även för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket. Bestämmelsen blir tillämplig hos den biträdande myndigheten både på uppgifter som myndigheten får från Statens haverikommission och på uppgifter som den biträdande myndigheten avser att lämna till Statens haverikommission. Detta innebär att

bestämmelsen t.ex. kommer att omfatta uppgifter som andra myndigheter får avseende olyckor och tillbud och som dessa myndigheter har skyldighet att i sin tur rapportera till Statens haverikommission (s. 91 i prop. 2010/11:116). Vidare blir bestämmelsen tillämplig både på det utkast till slutlig rapport som Statens haverikommission skickar ut för synpunkter och på de synpunkter som den mottagande myndigheten avser att lämna avseende utkastet. Bestämmelsen blir också tillämplig om Statens haverikommission t.ex. begär ett utlåtande av en offentliganställd expert. Sekretessen ska enligt tredje stycket inte gälla uppgifter som tagits in i slutlig rapport om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor. Sekretessen ska enligt fjärde stycket gälla i högst fyrtio år.

Övervägandena finns i avsnitt 3.

32 kap. Sekretess till skydd för enskild i verksamhet som rör annan tillsyn, granskning, övervakning, m.m.

Undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor

7 a § Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar eller bedömningar enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Sekretessen enligt första stycket gäller även för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket.

Sekretessen gäller inte för uppgift som tagits in i ett beslut eller i en rapport om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Paragrafen är ny och gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor.

I första stycket regleras sekretess för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Bestämmelsen har ett omvänt skaderekvisit, dvs. sekretess gäller om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men. Begreppet personliga förhållanden innefattar bl.a. namn och kontaktuppgifter avseende enskilda fysiska personer. Begreppet innefattar vidare uppgifter om t.ex. den enskildes hälsa. Uppgifter som en enskild lämnar om sitt agerande i en viss situation får också anses vara hänförliga till dennes personliga förhållanden. Likaså det faktum att det är en viss person som har lämnat vissa uppgifter. För att en enskild ska lida skada eller men om uppgifter lämnas ut krävs att uppgifterna kan kopplas till en viss individ. Det innebär att man i allmänhet kan lämna ut avidentifierade uppgifter utan risk för att skada eller men uppkommer. I enstaka fall kan det dock tänkas att en avidentifiering inte är tillräcklig för att hindra att sambandet mellan uppgiften och individen spåras. Huruvida en sådan risk finns får bedömas efter omständigheterna i det enskilda fallet. Uppgifter som lämnas till Statens haverikommission, och som indirekt kan avslöja en uppgiftslämnarens identitet, kan exempelvis vara uppgifter om olycksförloppet, om att viss utrustning inte fungerat eller om andras

agerande som bara en viss person eller befattningshavare kan ha iakttagit. Även sådana uppgifter kan således hemlighållas om de kan röja den enskildes identitet, förutsatt att skaderekvisitet är uppfyllt. Enligt andra stycket ska sekretessen enligt första stycket gälla även för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket. Bestämmelsen motsvarar 17 kap. 4 c § andra stycket, se kommentaren till det stycket. Sekretessen ska enligt tredje stycket inte gälla uppgifter som tagits in i en slutlig rapport om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor. Sekretessen ska enligt fjärde stycket gälla i högst femtio år.

Övervägandena finns i avsnitt 3.

Statens haverikommissions framställan om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Statens haverikommission (SHK) har till uppgift att från säkerhetssynpunkt undersöka allvarliga olyckor och tillbud till olyckor inom sjöfart, spårbunden trafik, luftfart, vägtrafik och annan verksamhet. Med annan verksamhet avses alla verksamheter i samhället som inte är att hänföra till sjöfart, spårbunden trafik, luftfart eller vägtrafik. SHK:s utredningsuppdrag omfattar såväl civil som militär verksamhet.

SHK har omfattande befogenheter att inhämta uppgifter inom ramen för utredningsarbetet. Enligt 9 § lagen (1990:712) om undersökning av olyckor, LUO, får SHK hålla förhör med den som antas kunna ge upplysningar av betydelse för utredningen. Myndigheten har också rätt att ta med sig och granska handlingar eller föremål som kan antas vara av sådan betydelse. Om utredningen inte kan fullföljas på annat sätt, får SHK begära att Polismyndigheten lämnar den hjälp som behövs vid utredningen. SHK har även rätt att få tillträde till platsen för olyckan eller tillbudet. Om tillträde vägras, får Polismyndigheten lämna den hjälp som behövs. Av 10 § LUO framgår att SHK får begära att vittnen eller sakkunniga hörs vid domstol eller att någon föreläggs att tillhandahålla handlingar eller föremål.

Särskilda bestämmelser om befogenheter finns även i artikel 11.2 i EU-förordningen 996/2010. Där framgår bl.a. att utredningsledaren särskilt ska ha rätt att begära och bidra till en fullständig obduktion av dödssoffrens kroppar och få omedelbar tillgång till obduktionsresultaten eller resultaten från prover som tagits och begära en medicinsk undersökning av de personer som var inblandade i luftfartygets handhavande eller begära att tester utförs på prover som tagits från sådana personer, och att få omedelbar tillgång till resultaten av dessa prover.

Med stöd av de befogenheter som redovisats ovan inhämtar SHK omfattande material i form av bl.a. intervjuer och handlingar. Av avgörande betydelse är att de uppgifter som inkommer till SHK är korrekta och så långt som möjligt fullständiga. Detta förutsätter att de personer som SHK intervjuar eller på annat sätt lämnar uppgifter har förtroende för att SHK hanterar uppgifterna på ett säkert sätt, att uppgifterna skyddas och att uppgifterna endast används för det insamlade syftet, dvs. att förbättra säkerheten inom det aktuella verksamhetsområdet. De uppgifter som tas in i SHK:s offentliga slutrapport anonymiseras alltid och inga namn på uppgiftslämnare eller befattningshavare nämns i rapporten.

Utöver de uppgifter som inhämtas från externa parter producerar SHK under utredningens gång, självständigt eller med hjälp av kontrakterade experter och sakkunniga, normalt tekniska utredningar och beräkningar, dokumentation över olycksplatsen, enkätundersökningar m.m. I vissa fall bedöms dessa vara arbetsmaterial medan i andra fall som upprättade eller inkomna allmänna handlingar.

Delar av den informationen som SHK inhämtar eller dokumenterar kan vara känslig från personlig integritetssynpunkt. En del information kan utgöra företagshemligheter eller i övrigt vara olämplig att avslöja, på grund

av konkurrensskäl. Vidare kan information i militära eller internationella utredningar vara särskilt känslig. Det kan även av utredningsskäl vara av stor vikt att vissa uppgifter inte röjs innan slutrapporten publiceras för att t.ex. inte påverka vittnens eller andra inblandades uppgifter.

Det finns för närvarande flera olika sekretessbestämmelser, såväl primära som sekundära (överförda), som är avsedda att i olika grad skydda dessa intressen. Sekretessbestämmelserna skiljer sig emellertid åt beroende på inom vilken verksamhet olyckan eller tillbudet inträffade.

I prop. 2010/ 11 :116 Genomförandet av tredje sjösäkerhetspaketet del 2 konstaterade regeringen att det framstod som otillfredsställande att det gäller olika sekretessordningar för de olika delarna av LUO:s tillämpningsområde samt att det fanns skäl att i ett annat sammanhang överväga att införa en sekretessordning som är så likartad som möjligt (s. 89). I kommittédirektivet 2013:65 Översyn av bestämmelserna om undersökning av olyckor gavs en särskild utredare mot den bakgrunden uppdraget att bl.a. överväga om det finns skäl att införa en mer likartad sekretessordning för de olika delarna av LUO:s tillämpningsområde.

I betänkandet Nya bestämmelser om säkerhetsutredning av olyckor (SOU 2014:82) föreslogs – förutom en ny lag om säkerhetsutredningar – nya sekretessbestämmelser i det nämnda syftet. Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande i Regeringskansliet (N2014/5227/TE).

SHK har återkommande påtalat behovet av att de förslag som lämnades i betänkandet genomförs. När det gäller de förslag i betänkandet (se kapitel 9) som berör offentlighets- och sekretesslagen bör dessa, med vissa mindre justeringar som beaktar att en ny lag om säkerhetsutredningar ännu inte har kommit till stånd, kunna genomföras särskilt. Ett förslag, med sådana mindre justeringar av utredningens redan remissbehandlade förslag, lämnas i bilaga 1.

SHK hemställer nu att de delar i betänkandet som avser offentlighets- och sekretesslagen genomförs i särskild ordning och i enlighet med bilagda förslag.

Statens haverikommissions förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Bilaga 1

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 29 kap. 12 a § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 29 kap. 12 a § ska utgå,

dels att 17 kap. 4 b § och rubriken närmast före denna paragraf ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 32 kap. 7 a §, och närmast före denna paragraf en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 kap.

***Undersökning av sjöolyckor och
tillbud m.m.***

***Säkerhetsutredningar av olyckor
eller tillbud***

4 b §

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar av *sjöolyckor* eller *tillbud till sjöss* eller *preliminära bedömningar av allvarliga sjöolyckor* enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor, om det kan antas att syftet med en sådan undersökning eller *bedömning* motverkas eller den framtida verksamheten skadas om uppgiften röjs.

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar av *olyckor* eller tillbud enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor, om det kan antas att syftet med en sådan undersökning motverkas eller den framtida verksamheten skadas om uppgiften röjs.

Sekretessen enligt första stycket gäller även för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket.

Sekretessen gäller inte för uppgift som tagits in i en *slutlig* rapport om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor.

Sekretessen gäller inte för uppgift som tagits in i *ett beslut* eller i en rapport om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år.

29 kap.

***Undersökningar av sjöolyckor och
tillbud, m.m.***

12 a §

Sekretess gäller för uppgift om en *enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden* som hänför sig till *myndighets verksamhet* som avser *undersökningar av sjöolyckor* eller

tillbud till sjöss eller preliminära bedömningar av allvarliga sjöolyckor enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Sekretessen enligt första stycket gäller även för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket.

Sekretessen gäller inte för uppgift som tagits in i en slutlig rapport om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

32 kap.

Säkerhetsutredningar av olyckor eller tillbud

7 a §

Sekretess gäller för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar av olyckor eller tillbud enligt lagen (1990: 712) om undersökning av olyckor, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Sekretessen enligt första stycket gäller även för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket.

Sekretessen gäller inte för uppgift som tagits in i ett beslut eller en rapport om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år

Utredningens (SOU 2014:82) förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Bilaga 2

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 17 kap. 4 b § samt rubriken före denna paragraf ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tre nya paragrafer, 17 kap. 4 c §, 29 kap. 13 b § och 32 kap. 7 a § med rubriker, av följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 32 kap. 8 § ska ha följande lydelse,

dels att 29 kap. 10 § och 29 kap. 12 a § ska upphöra att gälla.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 kap.

4 b §

Undersökningar av sjöolyckor och tillbud m.m.

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet som avser *undersökningar av sjöolyckor eller tillbud till sjöss eller preliminära bedömningar av allvarliga sjöolyckor enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor*, om det kan antas att syftet med en sådan *undersökning eller bedömning* motverkas eller den framtida verksamheten skadas om uppgiften röjs.

Sekretessen enligt första stycket gäller även för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket.

Sekretessen gäller inte för uppgift som tagits in i en slutlig rapport om *undersökning enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor*.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år.

Säkerhetsutredningar av olyckor eller tillbud

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet som avser *utredningar av olyckor eller tillbud enligt lagen (2016:00) om säkerhetsutredning*, eller motsvarande äldre bestämmelser, om det kan antas att syftet med en sådan *utredning* motverkas eller den framtida verksamheten skadas om uppgiften röjs.

Sekretessen gäller inte för uppgift som tagits in i en slutlig rapport om *utredning enligt lagen (2016:00) om säkerhetsutredning*.

4 c §

Rapportering om olyckor eller tillbud

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till myndighets verk-

samhet som avser rapportering av olyckor eller tillbud enligt

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 376/2014 av den 3 april 2014 om rapportering, analys och uppföljning av händelser inom civil luftfart om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 996/2010 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/42/EG, kommissionens förordningar (EG) nr 1321/2007 och (EG) nr 1330/2007, 2. 5 kap. 8 § luftfartslagen (2010:500),

3. 6 kap. 14 § första eller andra stycket sjölagen (1994:1009),

4. 5 kap. 16 a § fartygssäkerhetslagen (2003:364),

5. sådan rapportering som åligger verksamhetsutövare i fråga om olyckor och tillbud som avses i 4 kap. 1 och 2 §§ lagen (2016:00) om säkerhetsutredning vid drift av järnväg, tunnelbana eller spårväg, eller

6. föreskrifter som meddelats med stöd av lagen (2016:00) om säkerhetsutredning, eller motsvarande äldre bestämmelser, om det kan antas att syftet med verksamheten motverkas eller den framtida verksamheten skadas om uppgiften röjs.

Sekretessen enligt första stycket gäller även för uppgift som hänförs till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år.

29 kap.

10 §

Rapport om händelse inom civil luftfart

Sekretess gäller hos Rikspolisstyrelsen, Kustbevakningen, Statens

haverikommission, Luftfartsverket och Transportstyrelsen för uppgift som lämnats av en enskild i en rapport om händelse inom civil luftfart enligt 10 kap. 8 § luftfartslagen (2010:500), om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

12 a §

Undersökningar av sjöolyckor och tillbud, m.m.

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar av sjöolyckor eller tillbud till sjöss eller preliminära bedömningar av allvarliga sjöolyckor enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Sekretessen enligt första stycket gäller även för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket.

Sekretessen gäller inte för uppgift som tagits in i en slutlig rapport om undersökning enligt lagen om undersökning av olyckor.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

13 b §

Rapportering om olyckor eller tillbud

Sekretess gäller för uppgift om en skilds personliga eller ekonomiska förhållanden som hänför sig till myndighets verksamhet som avser rapportering av olyckor eller tillbud enligt

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 376/2014 av den 3 april 2014 om rapportering, analys och uppföljning av händelser inom civil luftfart om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 996/2010 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/42/EG, kommissionens förordningar (EG) nr 1321/2007 och (EG) nr 1330/2007, 2. 5 kap. 8 § luftfartslagen (2010:500),

3. 6 kap. 14 § första eller andra stycket sjölagen (1994:1009),

4. 5 kap. 16 a § fartygssäkerhetslagen (2003:364),

5. sådan rapportering som åligger verksamhetsutövare i fråga om olyckor och tillbud som avses i 4 kap. 1 och 2 §§ lagen (2016:00) om säkerhetsutredning vid drift av järnväg, tunnelbana eller spårväg, eller

6. föreskrifter som meddelats med stöd av lagen (2016:00) om säkerhetsutredning, eller motsvarande äldre bestämmelser, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Sekretessen enligt första stycket gäller även för uppgift som hänför sig till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

32 kap.

7 a §

Räddningsinsatser, undersökningar av olyckor och tillsyn

Räddningsinsatser, säkerhetsutredningar m.m.

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som hänför sig till myndighets verksamhet som

avser utredningar av olyckor eller tillbud enligt lagen (2016:00) om säkerhetsutredning, eller motsvarande äldre bestämmelser, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Sekretessen enligt första stycket gäller även för uppgift som hänförs till myndighets verksamhet för att biträda verksamhet som avses i första stycket.

Sekretessen gäller inte för uppgift som tagits in i en slutlig rapport om utredning enligt lagen (2016:00) om säkerhetsutredning.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

8 §

Räddningsinsatser och undersökningar av olyckor

Sekretess gäller hos kommuner och statliga myndigheter för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i sådan verksamhet enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor som avser

1. utförande av räddningsinsatser,
2. undersökningar av olyckor, eller 3. tillsyn.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.
 2. Överklagande av myndighets beslut som har fattats före ikraftträdandet av denna lag ska efter ikraftträdandet prövas med tillämpning av bestämmelserna i denna lag